

Oslo, 16.02.2012

Bellonas innspill til statsbudsjett for 2013

I dette budsjettinnspillet har Bellona hovedsakelig fokusert på hva som må gjøres i 2013 for at Norge i fremtiden kan bli et nullutslippssamfunn. En klimamelding med konkrete virkemidler for å oppnå klimaforliket og starte på omleggingen mot et nullutslippssamfunn, er enda ikke blitt fremlagt for Stortinget. Tida for å innfri klimaforliket er knapp, og det blir vanskeligere for hver dag man utsetter med å komme i gang med de konkrete klimatiltakene. Det er derfor nødvendig at årets statsbudsjett får rom for å implementere nødvendige klimatiltak som vil blir lansert i den kommende klimameldingen.

Kontaktpersoner:

Janne Stene, leder for programmet renere energi; alle områder, 954 75 122
Sindre Østby Stub, rådgiver bygg og industri; industri og bygg, 957 83 237
Håvard Lundberg, rådgiver energi; petroleum, 957 93 255
Martin Hviid Nielsen, rådgiver transport; transport, 938 77 418

Bellonas viktigste innspill er:

- **Etablere et klimatiltaksfond for industrien (FIN)**

Regjeringen bør opprette et klimatiltaksfond for å finansiere klimakutt i industrien. Fondet har som hensikt å implementere velkjent teknologi og starte omstillingen av industrien mot et lavutslippssamfunn. Samtidig bør det inngås en avtale mellom staten og industrien om klimagassreduksjoner på 3,5 Mtonn CO₂ over 10 år. Med kutt på 3,5 Mt og en årlig gjennomsnittlig tiltakskostnad på i overkant av 600¹ kroner per tonn, gir dette en total kostnad på 2,1 mrd kroner. Bellona foreslår å kanalisere dagens CO₂-avgift fra petroleumssektoren inn i fondet, som er av tilsvarende størrelse. Netto provenyeffekt: - 2,1 mrd kroner (petroleumsfondet)

- **Innføre en virkemiddelpakke for elektrifisering (FIN og OED)**

Bellona foreslår at det utnevnes en systemoperatør (eksempelvis Statnett) for å eie og drifte kabler og annen infrastruktur fram til plattformene. Selskapene i utvalgte områder må pålegges elektrifisering gjennom utvinningstillatelsene, selvfinansiering av ombyggingskostnadene på egne innretninger og forpliktes til å knytte seg til kabelinfrastrukturen. Bellona foreslår at kabelkostnadene fordeles mellom alle eksisterende innretninger. Bellona foreslår en egen "energiavgift" som går til kabelfinansiering. Energiavgiften bør baseres på energiforbruket på innretningene, enten dette er innfyrt gass i gassturbiner eller elektrisitet fra de nye kablene. Kabelbrukerne vil i tillegg betale en nettariiff til Statnett som dekker driftskostnadene av kablene.

¹ Vektet tiltakskostnad i industrien ved 12 % internrente er beregnet til 660 kroner årlig per tonn. (alle tiltak inkl, eksterne kostnader ekskludert).

- **Øke påslaget på nettariffen, økt satsing på energieffektivisering (FIN og OED)**

Bellona foreslår å doble påslaget på nettariffen fra ett til to øre og kanalisere inntektene til Enova. Formålet er å sikre nok midler for å kunne trappe opp arbeidet med og nå massemarkedet innen energieffektivisering. Dette vil tilføre Enova 780 millioner. I tillegg bør påslaget fra mineraloljeavgifta også kanaliseres inn til Enova, og økes i samsvar med økningen av avgiften på elektrisitet (120 millioner/øre). Forslaget er provenynøytralt, med unntak av de 120 millionene fra mineraloljeavgiften.

- **Øke CO2-avgiftene (FIN)**

CO2-avgiften på fossil energi til transport, oppvarming og i oljeindustrien er for lav til å gi signifikante nye utslippskutt, og sikre overgang fra fossil energi til fornybar energi. Bellona foreslår derfor å øke CO2-avgiften på sokkelen, fyringsolje, parafin og gass, og drivstoff til 1000 kroner innen 2018. I statsbudsjettet for 2013 må avgiften økes til 700 kroner per tonn. Ønsker man å opprettholde provenynøytralitet i bilavgiftene kan veibruksavgiftene reguleres ned. Det bør imidlertid fortsatt være mulig med egne avgiftssatser i konkurranseutsatte industrisektorer. Samtidig må også avgiftene på HFK og PFK øke. Forslaget vil gi betydelige provenyinntekter for staten.

- **Teknologifond for CCS i industrien (OED)**

Bellona foreslår å opprette et teknologiutviklingsfond for CCS i industrien. Tall fra 2009 viser at det er 29 punktutslipp i Norge med utslipp større enn 100 000 tonn, med utslipp på til sammen 11,8 Mtonn. For å sikre en omstilling til lavutslippssamfunnet og at norsk industri fortsatt skal være konkurransedyktig i et fremtidig lavutslippssamfunn, mener Bellona det er nødvendig med et eget teknologiutviklingsfond for CCS i industrien. Skal CCS-teknologien ta neste steg mot kommersialisering er det nødvendig å bygge flere større anlegg. Det er svært kostnadskrevenende å føre frem ny teknologi, og staten bør derfor bidra tungt for å få frem en teknologi som vil være nødvendig langt ut over Norges landegrenser. I følge Klimakur kan man forvente årlige kostnader på rundt 1500 kroner/tonn inkludert rensing, transport og lagring. Fondet bør derfor i første omgang få en fondskapitalavsetning på 10 milliarder over statsbudsjettet. Fondet kan legges til Gassnova, og være en opptrapping av dagens virkemiddelbruk.

Energieffektivisering

- **Stille krav om energieffektive bygg i kommunene (KRD)**

Staten gir årlig tilskudd til bygging av utleieboliger, nye sykehjemsplasser og til oppussing av skole- og kirkebygg. Bellona mener at det må stilles krav om passivhusnivå² på nybygg og rehabiliteringer. Dette er svært lønnsomt på lengre sikt, samt at det skaper en etterspørsel etter energieffektive bygg i hele landet. Kapitaltilgang for å dekke merinvesteringer må sikres fra statens side, for eksempel gjennom å utvide rammene for de rentefrie lånene, alternativt gjennom en direkte bevilgning over statsbudsjettet.

- **Innføre lån i Husbanken til flere energieffektiviseringstiltak (KRD)**

En stor barriere for å investere i energieffektiviseringstiltak er tilgangen på kapital. Bellona mener derfor at Husbanken må gi grunnlån til alle tiltakspakker som ikke hindrer mer ambisiøse tiltak på lengre sikt. Informasjon om lån må samkjøres med sjablongstøtte fra Enova. Dette vil sikre at barrierene knyttet til finansiering vil bli fjernet. Enkle energimerkekrav må dessuten stilles til startlån til unge og vanskeligstilte slik at lavere

² Her menes altså ikke å bygge etter passivhusstandard, men at man uansett byggemåte oppnår et energibehov som er så lavt at det tilsvarer nivået på passivhus. (som referert til i Arnstadutvalget)

energiregning for vanskeligstilte blir en del av boligsosial politikk. Dette vil sikre unge som er i etableringsfasen mulighet til lån som banker ikke vil gi og samtidig stimulere markedet for energieffektive boliger. Husbankens samlede utlånsramme settes til 30 milliarder kroner, dette har ikke provenyeffekten på statsbudsjettet.

- **Bevilgning til utredning om Energisparebevis/Hvite sertifikater (KRD)**

Markedsbarrierer gjør at selv lønnsomme energieffektiviseringstiltak ikke realiseres blant Norges 2,2 millioner boligeiere og i de om lag 757 000 offentlige og private yrkesbyggene i landet. Et virkemiddel som i andre land har stimulert dette markedet er Energisparebevis. Ordningen er markedsbasert og likner på grønne sertifikater. Sparte kWh vil gi rett til sertifikater, som vil få en omsetningsverdi. Ikke bare vil store potensialer utløses, ordningen vil også stimulere til næringsutvikling fordi god og kostnadseffektiv utførelse av energieffektivisering blir ettertraktet. Bellona mener det så snart som mulig må utredes hvordan Energisparebevis bør innrettes i Norge, og anbefaler at det bevilges penger over statsbudsjettet til dette. En ordning med Energisparebevis vil i seg selv være provenynøytral for staten, unntatt de administrative kostnadene knyttet til drift av ordningen.

- **NVE må bevilges midler til aktiv drift av Energimerkeordningen (OED)**

I dag har NVE et svært begrenset budsjett til markedsføring og informasjon om Energimerkeordningen. Ordningen skal bidra til å øke kunnskapen og verdien av energieffektive boliger og bygninger. Det trengs midler til markedsføring, sanksjonering og for å lage veiledere for hvordan offentlige og private aktører best bør benytte ordningen. Bellona foreslår at det settes av 10 millioner kroner til dette over statsbudsjettet.

- **Statlige bygg må bygges og renovere til passivhusnivå**

Bellona mener at Regjeringen må pålegge at bygg som reises eller renoveres i statlig regi skal oppnå passivhusnivå. Dette er infrastruktur som skal stå i svært mange tiår og bør være så energieffektiv og miljøriktig som mulig. Dette vil føre til et økt bevilgningsbehov over de aktuelle investeringsbudsjettene, men innsparinger vil realiseres over byggenes driftsbudsjetter.

Transportsektoren

- **Endringer i engangsavgiften (FIN)**

I Statsbudsjettet for 2012 ble effektkomponenten i engangsavgiften kraftig redusert uten at den tilsvarende innskjerping av CO₂-komponenten ble innført. Dette har fått et uheldig utslag når det gjelder bilene med de «kraftigste» motorene og dermed i mange tilfeller også de høyeste utslippene av både NO_x og CO₂.

Dette gjør det enda viktigere å innstramme og differensiere CO₂-komponenten ytterligere slik Bellona tidligere har foreslått i forbindelse med statsbudsjettene.

Bellona foreslår følgende endringer i CO₂-komponenten og engangsavgiften, for å stimulere til økt salg av plug-in hybrider og lavutslippsbiler:

- Fradrag på 3 000 kr per gram for utslipp under 50 gram per kilometer fra 2013.
- Senkning av terskelverdien på 110 gram (i 2012) til 100 gram per kilometer i 2013.
- Justere påslaget for utslipp over 100 gram per kilometer til 750 kr per gram per kilometer for biler med utslipp mellom 100 gram og 120 gram per kilometer, til 850 kr for biler med utslipp på 121-150 gram per kilometer, og til 1500 kr for biler med utslipp på 151 – 200 gram per kilometer.

- Gradvis innstramming av knekkpunktet på 100 gram per kilometer, for eksempel ved annet hvert år å justere knekkpunktet ned til 20 % under det nivået som forrige kvartal var gjennomsnittsutslippet fra nybilsalget.
 - Fritak fra engangsavgiftens vektkomponent for hybridbiler, tilsvarende reell vekt av elmotor og batteri, og at dette fritaket videreføres minst frem til 2020.
 - Fortsatt avgiftsfritak for rene elbiler.
- **Firmabilbeskatningen (FIN)**
Bellona foreslår at grunnlaget for firmabeskatning settes til 25 % av verdien til en ren elbil eller hydrogenbil og 50 % av verdien til en plug-in hybrid, og at dette incentivet videreføres minst frem til 2020.
 - **Styrking av Transnova (SD)**
Bellona foreslår å øke rammebevilgning til Transnova til 140 millioner i statsbudsjettet. I tillegg foreslår vi at Transnova etableres som et permanent statsforetak på linje med Enova. Foretaket må sikres midler uavhengig av bevilgninger over årlige statsbudsjetter. Bellona foreslår at det settes av 1 mrd. kr til et Transnova-fond i 2013.
 - **Fritak for moms for leasing av elbiler (FIN)**
Bellona foreslår at leasing av el- og hydrogenbiler fritas for moms i statsbudsjettet 2013, og at dette fritaket opprettholdes minst frem til 2020.
 - **Incentiv for elektriske varebiler**
Bellona foreslår at det innføres incentiv for elektriske varebiler. Dette kan for eksempel gjøres ved at engangsavgiften for ikke elektriske varebiler økes med 2000 kr per bil, og at pengene øremerkes en støtte til innkjøp av elektriske varebiler. Dette vil i tillegg til å ha en klimagavinst også være positivt for lokal luftforurensning i utsatte byområder.
 - **Forskning på NO_x-utslipp fra bilparken (SD)**
Det er i dag stor usikkerhet knyttet til reelt utslipp av NO_x og NO₂ fra bilparken. De offisielle kravene som ligger i typegodkjenningen viser seg å ha store avvik i forhold til reelt utslipp (helt opp mot 400% høyere), spesielt under kalde nordiske forhold. I 2014 kommer de nye Euro 6/VI-kravene med ytterligere innskjerping men fremdeles med samme målemetodikk. For å kunne iverksette målrettede tiltak for å redusere utslippene av lokal luftforurensning fra bilparken bør det settes av midler til forskning på reelle utslipp av NO_x, under kalde forhold og i virkelig trafikk, fra forskjellige Euro 5/V og Euro 6/VI kjøretøy.
Bellona foreslår at det øremerkes 5 millioner til et slikt testprogram, for eksempel over Vegdirektoratets budsjett.
 - **FoU utvikling av andre- og tredjegenarasjon biodrivstoff**
Biodrivstoffs klimanytte varierer mye mellom forskjellige kilder og det er samtidig uenighet når det gjelder beregningen av klimanytten. Spesielt til tungtransport vil vi ha behov for store mengder bærekraftig biodrivstoff med høy klimanytte for å kutte utslippene av klimagasser.
Tilgangen på bærekraftig biomasse er begrenset. Det betyr at å finne nye produksjonsmåter for ny bærekraftig biomasse, og å sikre at eksisterende biomasse produseres bærekraftig blir vesentlig for å klare å oppfylle klimamålene. Norge har gode forutsetninger for å utvikle bærekraftig produksjon av ny biomasse fra akvatiske kilder, som makro- og mikroalger. Produksjon av tredjegenarasjons biodrivstoff er imidlertid basert på umoden teknologi, og vil være avhengig av offentlig støtte i startfasen.
Bellona mener at det bør bevilges 100 millioner kr til opprettelse av et forsknings- og utviklingsprogram for utvikling av biodrivstoff fra mikroalger, og 50 millioner kr til et

tilsvarende program for kultivering og prosessering av makroalger. Samtidig bør det innføres investeringsstøtte til kombinasjonsanlegg som samlokaliserer kultivering av alger med annen type oppdrett, i tråd med ESAs regelverk.

Sikkerhet i petroleumsvirksomheten

- **Dobling av Petroleumstilsynets ressurser**

Aktiviteten på norsk sokkel er høy, samtidig som mange installasjoner eldes, leteaktiviteten utvides til stadig nye sårbare og kystnære områder, og det er dessverre fremdeles signaler som tyder på at bransjen sliter med sikkerheten. I en slik situasjon er det viktig at Petroleumstilsynet har de ressurser som er nødvendig for å kunne drive en forsvarlig tilsynsvirksomhet med aktiviteten. Derfor foreslår Bellona en styrking av Petroleumstilsynets ressurser gjennom en dobling av tilsynets budsjett.